

**GAUTENG DEPARTMENT OF EDUCATION/
SENIOR CERTIFICATE EXAMINATION**

**POSSIBLE ANSWERS FOR : SEPEDI LELEME LA TLALELETŠO
MAEMO A MAGARENG
(Lephephe la Bobedi)**

KAROLO YA A

POTŠIŠO 1

1.1	Ee, o be a ratana le Mmatlala.	(2)
1.2	Ga a sa itira / o lešitšwe maratišo	(2)
1.3	Ga se nnete, lapa la Lekope le Mologadi le a thubega ka lebaka la motlabo	(2)
1.4	Bana ba gagwe / Modupi le Segola
O re ba mo utswetša tšhelete / ba uša lebenkele	(4)
1.5	Ga se ba tla le mangwalo (ditifikeiti)	(2)
1.6	Aowa, Lekope o kgonne go bula kgwebo a ntše a sa rutega	(2)
1.7	Ke wa bana, mo gongwe ga ba theeletša batswadi.
Ke wa batswadi, mo gongwe ga ba hlohleletša bana ba.	(2)
1.8	Ee, O kgona go bala
O kgona go hwetša mošomo wo o o nyakago	(4)
1.9	Ke bagwera / baratani	(2)
1.10	O be a etetšwe ke yo mongwe wa barwa ba Lekope / o be a etetšwe ke Modupi	(2)
1.11	Ga a swanela ka ge a šetše a nyetše.
Ga a swanela ka ge Mmatlala e le wa Lekope tatagwe	(4)
1.12	O be a kgalela Mmatlala go tlaiša Lekope	(2)
1.13	Wa pelo e mpe
Wa megabaru	(4)
1.14	Ke lesogana / monna wa Mmatlala
Tatagobana ba Mmatlala	(2)
1.15	Aowa, o mo tlogedišitše lapa la gagwe
Lekope o mo godišeditše bana	(4)
		(40)

KAROLO YA B**POTŠIŠO 2**

- 2.1 Lelalaphaephe (2)
- 2.2 Ngwana yo a hlokago boyo / lelalaphaephe (2)
- 2.3 Batswadi a gagwe ba hlalane
Ga a na madulo meloko ga e mo nyake (4)
- 2.4 Ka ge a se na le gae le babo ba sa mo nyake (2)
- 2.5 Aowa, nka leka go nyaka mošomo (2)
- 2.6 Se filwe ngwana / se belege (2)
- 2.7 Ga se tshwanelo ka ge e se thato ya seretwa (2)
- 2.8 Aowa, tšohle ke tša Modimo (2)
- 2.9 Se belegwe (phuhlame) le ona (2)
- 2.10 Ba swanetše go otlwa (2)
- 2.11 E šweufaditšwe ke tša lapa la gagwe bjalo e ntshofatšwa ke moriti wa bobedi (4)
- 2.12 Monna wa bobedi / nyatsi (2)
- 2.13 Se bone gore go na le monna yo mongwe ka ntlong ya gagwe (2)
- 2.14 Moreti o be a thabile le lapa la gagwe, mosadi a hwetša nyatsi lethabo la fela (4)
- 2.15 Ke moloji (2)
- 2.16 Se a lema / se a šila / še a soma (2)
- 2.17 aaa (2)

[40]**KAROLO YA C****POTŠIŠO 3**

- 3.1 Ke dineo / yo a thutšwego ke koloi (2)
- 3.2 O be a eya lebenkeleng, ge a re ke tshela tsela koloi ya mo thula a hlokofala (4)
- 3.3 Ba be ba lemogile gore ke yona ye e thutšego ngwana ngwagola (2)
- 3.4 O ile a swarwa (2)

- 3.5 Ba sa makaditšwe ke lehu la Albertina (2)
- 3.6 E ka ba lehodu / go tseba mang? (2)
- 3.7 Lebati le sa notletšwe
Poleiti e sa khurumetšwe (4)
- 3.8 Ba ile dingakeng tša setšo / go Aphiri (2)
- 3.9 Ba re ditonki ga di na lebelo di a nanankela
Ditonki ga di nyakege motseng wa ga bo bona (2)
- 3.10 Ditonki ga se tša tswala dimeila go ya ka mo ba tsebago (2)
- 3.11 Ditonki tše a di rekilego ga tša tswala dimeila
Kgaetšedi le mogwera wa gagwe ba nyaka dimeila tša bona
Ge a boela ga Mna-Feus o hwetša a hlokofetše
O fiwa gape ditonki e sego dimeila
O di rekišetsa Sefala, gomme Sefala ga a mo lefe ka tshwanelo
O ya ga – Sefala o hwetša Sefala a le kgolegong (6)
- 3.12 Moraba (2)
- 3.13 Aowa, yena o be nyaka fela go ba thuša (2)
- 3.14 Wa kwelobohloko (2)
- 3.15 Ka gore ke Bapedi ka moka (T.T. le Moraba) (2)
- 3.16 Aowa, ga se T.T. yo a bego a ba kolota ke Moraba (2)
- [40]

KAROLO YA D

POTŠIŠO 4

- 4.1 Ya go bolaya Mašilwane (2)
- 4.2 Dikgomo tša Masilwane tše botse (2)
- 4.3 O mo lahletše ka meetseng (2)
- 4.4 Ke nonyana
O ile a tšama a opela (4)
- 4.5 ya lehu ka ge le yena a bolaile motho (2)
- 4.6 Ba be ba di bea mojakong wa ngwakwana (2)
- 4.7 Aowa, o be a swanetše go amogela go re ke mpho ya Modimo, bona
hlogwana o šitwa go bona basadi ba gagwe. (2)

4.8	E binabina	(1)
4.9	Aowa le ka belega digole	(2)
4.10	O be a nyaka go ba laya gore ba se je dikwenywa	(2)
4.11	Aowa, bana ba a di llela	(2)
4.12	Ba be ba tla fula dikenywa ka tsela ye di ka se bonalego	(2)
4.13	Ba ile ba idibala	(2)
4.14	Ke mogogonope	(1)
4.15	Ke be ke tla ba fulela / nka ba lesa ba lla	(2)
4.16	Di nyaka go swara diphoofolo	(2)
4.17	Tau e be e nyaka go bolaya mmutla	(2)
4.18	Aowa, ke leano la mmutla la go bitša diphoofolo	(2)
4.19	Tau e ile ya tsoga ya swara nare	(2)
4.20	Ya bohlale	(2)
		[40]

KAROLO YA E

POTŠIŠO 5

5.1	Karabo	(1)
5.2	(a) Dikhasino (b) Bophelo bja maemo (c) Bagwera le makgarebe	(6)
5.3	O be a tagilwe bokaone	(2)
5.4	Ba amogwe mangwalo a bootledi Ba bolaile motho mola yo mongwe a ripegile maoto	(4)
5.5	Ka bosenyi bja masindikheithi	(2)
5.6	O be a belatšwa ke ka fao Bubbles a phegeletšego go se hwetša / lebaka la Karabo la gore a se buše.	(2)
5.7	Aowa, se be se nyakwa ka masindikheithi	(2)
5.8	Se be se ka swariša masindikheithi	(2)
5.9	Masindikheithi	(1)

- 5.10 Ba bolaile motho mmileng wa Mokwele (2)
- 5.11 Ke maphodisa, ge ba ka hwetšwa ke masindikheithi a ka ba bolaya. (4)
- 5.12 Bubbles o be a išitše Ariel thapong
Ge ba fihla Bubbles a fetola mogopolo a thunya masindikheithi a bolaya o tee. (4)
- 5.13 Bubbles o be a mmoditše gore ga a sa mo tshepa (2)
- 5.14 Go hlanogelwa ke bana ba gago go bohloko (2)
- 5.15 Aowa, Noko e be e le lenaba la batho / Noko o be a ba rekiša (2)
- 5.16 Aowa, Go phela ka dithototša bohodu ga go bose / Go ba le motswadi wa go se tshephagale ga go bose. (2)
- [40]